

1928

G O S P O D A R

Št. 10.

Poglavje
o zadrugi vzgoji.Poštenost — temeljna lastnost zadrugi-
nikov.

Med zadrugi mora vladati medsebojno zaupanje. Le tako je skupno delovanje mogoče. Nikjer ne bomo videli, da bi se skupaj združili ljudje, ki drug drugemu ne zaupajo, z namenom, da drug drugemu pomagajo. Če bi se združili, bi se s skritim namenom, da se eden z drugim okoristi. Ker mora torej pri zadrugah vedno biti medsebojno zaupanje, mora vsak zadrugi delati tako, da bo zaupanja tudi vreden.

Organizacija zadruga počiva na vzajemnosti, ki se kaže prav posebno v njeni pravni obliki. Vsi zadrugi jamčijo skupno za zadrugo in njene obveznosti. Zaradi tega jamstva je prav posebno potrebno, da se more vsak zadrugi zanesti na to, da ima opraviti samo s poštenimi ljudmi. Dobro ime zadruga in njen kredit sta odvisna od dobrega imena in kredita njenih članov. Člani morajo biti skrbni in pošteti gospodarji, ker le taki bodo uživali dobro ime. Ne smejo biti zapravljeni in nemarni, zadruga, ki bi obstajala samo iz takih, pri ljudeh ne bi mogla imeti zaupanja. Vzemimo, da bi taki slabi gospodarji ustanovili kreditno zadrugo. Kdo pa ji bo donasal in zaupal vloge, če bo vedel, da so tisti, ki zadrugo tvorijo, ljudje, ki v svojem gospodarstvu ne poznajo reda.

Tudi v tem oziru je že Raiffeisen določil stroga načela. Njegove zadruga imajo v pravilih, da ne morejo postati člani zadruga, tisti, ki niso skrbni in vestni gospodarji. V zadrugo ne smejo priti poznani zapravljevi, ki zapravljajo denar ali pri igri ali v pijači ali pa na kakšen drug način. Zadruga se na ta način varuje, da ne pade vsled postopanja svojih članov, v slabo luč.

Naše rajfajznovke sledijo tudi tu svojem vzoru. Pravila mnogih naših zadrug določajo, da ne more ostati član zadruga tisti, ki je radi kakega hudodelstva izgubil voljno pravico ali, ako na škodo zadruga podkopava njen kredit in njeno dobro ime na kakršenkoli način. Ta določila gredo vsa iz istega vidika, in to je, da je treba zadrugi vedno ohraniti zaupanje in, da je skupno delo z ljudmi, ki svojega poštenja ne znajo ohraniti, nemogoče.

Poštenje članov pa se kaže tudi v obnašanju članov do zadruga. In ravno v tem oziru pri nas zadrugi veliko greše. Pri mlekarstvih zadrugah se prav pogosto dogaja, da člani dajejo zadrugi slabo mleko. S tem mlekarji seveda škodujejo samo radi tega, da se sami okoristijo. Škoda, ki jo prizadevajo, je dvojna, denarna in moralna. Ugled mlekarne, ki prodaja slabe izdelke, četudi samo po krivdi nekaterih članov, seveda trpi in mlekarja bo težko dobila odjemalce.

Člani se morajo zavedati, da je tako in podobno početje nepošteno. In sicer je nepošteno proti zadrugi in proti članom, ki so pošteti in ne delajo tako. Razentega pa naj taki člani tudi vedo, da bodo nazadnje tudi sami imeli škodo od svojih nepoštenosti. Škoda na zadrugi pade vedno nazaj na zadrugi.

Osebnost poštenje članov se kaže tudi prav posebno v načinu, kako oni gospodarijo s pri zadrugi posojilnicah izposojenim denarjem. Njihova dolžnost je, skrbeti da bo denar uporabljen tako varno in previdno, da ne bo nikoli izgubljen ne za člana še manj pa za zadrugo, kot se to včasih dogodi vsled slabega gospodarstva.

Če zadrugi s svojim delovanjem škoduje zadrugi, škoduje obenem tudi drugim zadrugam. Kdor kaj takega dela, ni pošten, pa če tudi njegova dejanja niso taka, da bi spadala ravno pod kazenski zakonik. Zadruga morajo gledati, da takih ljudi med svojimi člani ne trpe, člani pa morajo vedno stremeti za tem, da v vsakem oziru ohranijo poštenost in dobro ime sebi in zadrugi.

Socialno zavarovanje.

a) Prispevki za bolniško zavarovanje.

Prispevki za bolniško zavarovanje se odmerjajo na podlagi zaslužka zavarovanca. V ta namen se uvrščajo v mezdne razrede. Po najnovejši odredbi ministra za socialno politiko z dne 20. decembra 1927 so se skrčili mezdni razredi od 18 na 12 in sicer na ta način, da so se prejšnji mezdni razredi od 1—7 združili v 1 razred.

Po tej naredbi, ki je stopila v veljavo 1. januarja 1928, se razdele zavarovanci v mezdne razrede po sledečem načinu:

Mezdni razred:	Višina zaslužka na dan	Zavarovana mezda:
I.	do 8.— Din .	6.— Din
II. preko	Din 8.— " 9.60 " .	8.— " "
III.	" " 11.60 " " 14.— " .	9.60 " "
IV.	" " 14.— " " 16.80 " .	11.60 " "
V.	" " 16.80 " " 20.— " .	14.— " "
VI.	" " 20.— " " 24.— " .	16.80 " "
VII.	" " 24.— " " 28.80 " .	20.— " "
VIII.	" " 28.80 " " 34.— " .	24.— " "
IX.	" " 34.— " " 40.— " .	28.80 " "
X.	" " 40.— " " 48.— " .	34.— " "
XI.	" " 48.— " " .	40.— " "
XII.	" " .	48.— " "

Opomba: Zavarovana mezda je tista mezda, ki služi za podlago pri določanju prispevkov za bolniško in nezgodno zavarovanje. Na primer: v prvi razred spadajo vsi tisti, kateri zaslužijo na dan do Din 8.—. Toda prispevek se ne določi na podlagi zaslužka Din 8.—, ampak na podlagi zavarovane mezde t. j. Din 6.—. More pa seveda delavec zaslužiti tudi manj kot Din 6.—, pa se vzame kljub temu za podlago Din 6.—.

Pri določanju zaslužka se vpoštevajo vse vrste prejemkov, v denarju in naravi (drva, stanovanje, hrana itd.).

Prispevek za zavarovanje zoper bolezen sme znašati od 24% do 42% zavarovane mezde. Višino odstotka določa statut Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Sedaj znaša prispevek tedensko 86% zavarovane mezde.

Sledeča tabela predočuje, koliko znašajo na dan prispevki za bolniško zavarovanje za uslužbenca, ki spadajo po svojem zaslužku v določene mezdne razrede.

Razred	Prispevek za bolniško zavarovanje na dan	Koliko sme odtegniti delodajalec od zasluga od svojega uslužbenca na dan
I.	Din 0.34	Din 0.19
II.	" 0.48	" 0.28
III.	" 0.58	" 0.33
IV.	" 0.70	" 0.40
V.	" 0.84	" 0.48
VI.	" 1.01	" 0.58
VII.	" 1.20	" 0.69
VIII.	" 1.44	" 0.83
IX.	" 1.73	" 1.—
X.	" 2.04	" 1.17
XI.	" 2.40	" 1.38
XII.	" 2.88	" 1.66

V uslužbencu odtegnjeni vsoti so zapadani že tudi prispevki za Delavsko zbornico in Borzo dela.

Prispevki se zaračunavajo le za delovne dni. Vsled tega prestane avtomatično, po Okrožnem uradu samem, zaračunavanje prispevkov, ako delavec zbolí ali se ponesreči in sicer z dnem obolenja odnosno nezgode. Zaračunavanje prispevkov počiva toliko časa, dokler je zavarovanec v staležu bolnikov. V takih slučajih torej ni dolžan napraviti delodajalec posebne odjave.

Občinska posojila.

Važno pridobitev za občine in vse druge javnopravne korporacije nam je prinesel novi finančni zakon (državni proračun) za leto 1928-29. v členu 106. — Ta določa namreč, da so vsi denarni posli za posojila, ki jih najamejo bodisi v inozemstvu, bodisi v državi sami samoupravna telesa (občine, srez, oblasti, dalje okrajni zastopi, cestni okrajni odbori, zastopi zdravstvenih okrožij, gospodarski odbori) v svoji pristojnosti za javne namene, oproščeni plačevanja taks in davkov. Zadolžnic za taka posojila torej odslej ni treba več kolkovati.

Ta oprostitve za nas sicer ni nič novega, ker so bili za javne namene najeta posojila oproščena kolkov in neposrednih pristojbin tudi v prejšnji državi po zakonu z dne 25. marca 1902. leta, drž. zak. št. 70. Toda ta ugodnost je bila v naši novi državi odvzeta občinam in drugim javnim korporacijam po določbah prejšnjih finančnih zakonov odnosno po določbah zakona o takсах in pristojbinah. Sedaj pa je izrečena oprostitve vseh teh pristojbin z zakonom, ne da bi bilo treba za njo šele prositi.

Lahko trdimo, da je v prvi vrsti za sluga naših poslancev, predvsem nar. poslanca Smodaja, ki je že pred leti po inicijativi »Zupanske zveze« z interpelacijami in osebnimi intervencijami krepko pritiskal na ministra za finance in njegove organe, da je bila dosežena za občine in druge samoupravne enice ta nesporno velika pridobitev. Kajti veliko vsote bodo prihranjene občinam, ki čezdalje bolj lezejo v dolgove, ker jim od posojil ne bo treba

plačevati državnih pristojbin, ki so pri večjih posojilih prav znatno obremenjevale občinske in druge samoupravne proračune. — Mislim, da so vsi davkoplačevalci vred lahko hvaležni našim poslancem, posebno g. Smodeju, da smo se znebili takih bremen. F. K-n.

Nekaj števil o umetnih gnojilih.

Po uporabi umetnih gnojil se da sklepati ne samo na gospodarsko ampak tudi na kulturno stanje posameznega naroda. Zato hočemo tu podati nekoliko števil, ki pričajo o našem gospodarskem in kulturnem siromaštvu.

Nemčija uporablja v zadnjih letih nad 800.000 vagonov umetnih gnojil; za njo pride Francija s 500.000, nato Italija s 160 tisoč, Češka 42.000, Madjarska, ki je tako majhna 12.000 in Jugoslavija samo 5.000 vagonov na leto.

Kaj pa nam povejo te številke? Da smo glede naše zemeljske proizvodnje napram drugim državam še daleč odzadaj, da pridelujemo na naši zemlji mnogo manj nego bi mogli ter da pridelujemo mnogo dražje nego drugod. Res je sicer, da je navadno naša produkcija mnogo večja, nego potrebujemo za lastno porabo. Toda cilj umnega kmetijstva je ta, na isti površini pridelati čim več, predvsem za izvoz, ker si s tem kupimo iz inozemstva tiste potrebščine, ki jih doma ne proizvajamo.

Nadalje mora biti načelo vsakega kmetovalca, da pridobiva na svojem zemljišču dobrine čim cenejše. To mu je mogoče, če doseže na isti površini čim več, kajti delo ostane skoraj isto, če pridelati veliko ali malo. Sicer zahteva umno obdelovanje zemlje nekoliko več truda in časa, kar se pa v navadnem kmečkem gospodarstvu komaj pozna. In vendar so pridelki na tako belclani zemlji mnogo večji in boljji ter navadno bogato poplačajo tisto malo truda.

Če hočemo doseči prav bogate pridelke, moramo se pa posluževati umetnih gnojil. Dandanes ne more nobeno umno kmečko gospodarstvo brez teh pravilno gospodariti. Res je, da umetna gnojila stanejo, toda ta denar je dobro naložen in se bogato obrestuje ne samo v prvem letu, ampak tudi pozneje. Vsako umetno gnojilo se izplača le, če je pravilno uporabljeno. To so že davno uvideli drugi kulturnejši narodi, pri katerih raste letna uporaba teh gnojil mnogo hitreje nego pri nas.

V dokaz temu naj navedem samo primer proizvodnje čilskega solitra. Tako je čilska industrija oddala v gnojilne svrhe v gnojilni dobi 1926-27 939.000 ton solitra, 1927-28 pa že 1.331.000 ton. Poraba je torej v enem letu poskočila za skoraj 400.000 ton ali 40.000 vagonov. Da je bila pri tem posebno Evropa deležna, se vidi iz tega, ker je šlo v Evropo in Egipt v prvem letu 520.000 ton, v naslednjem pa 706.000 ton.

Kako pa izgleda v tem oziru pri nas? Pred vojno je današnja Slovenija raztrosila letno okrog 1400 vagon. umetnih gnojil, dandanes pa dosežemo komaj kakih 8

600 vagonov. Tako počasi lezemo naprej po vojni. Ni čuda, če so naši pridelki ta pičli in če kmetje tožijo, da jim zemlja nič ne nese. Zemlja je močno izmozgana. Če ne bo kmet pravilno in močno gnojil tudi z umetnimi gnojili (samo domači gnoj ne zadostuje), bo imel od leta do leta manj pridelkov, dokler ne bo slednjič gospodarsko omagal.

Klanje živine na domu.

Različne pritožbe so prihajale iz raznih krajev radi klanja živine in prodaje mesa po živinorejcih. Ker so oblastva v tem oziru jako različno postopala so obl. posl. Novak in tovariši na vel. župana ljublj. oblasti stavili interpelacijo v svrhu pojasnila, da se vedo živinorejci ravnanji:

Vel. župan je izdal vsem sreskim po-glavarjem sledeče navodilo:

Zakolov goveje živine, drobnice in prašičev, izvršenih v sili (zaradi poškodb, nevarnosti zadušenja itd.) ter prodaje mesa, ki se vrši po takih zakonih, že po njih pri-rodi ni moč šteti med obrtne postopke.

Glede ostalih zakolov in prodaj mesa pa je upoštevati predpise čl. IV. in V. t. a) razglasilnega patenta k obrtnemu redu.

Nekazniv je zakol in prodaja mesa, ki se vrši le v posameznih primerih ker takega zakola in prodaje po členu IV. omenjenega patenta ni prištevati obrtnim poslom, pa naj se vrše iz kakršnegakoli raz-loga n. pr. radi boljšega vnovečenja živine.

Tudi so po členu V. t. a) izvzeti iz pred-pisov obrtnega reda torej po teh predpisih nekaznivi zakoli in prodaja mesa, ki se vrše čeprav pogostoma in z namenom dobička, toda po poljedelcih in le v obsegu polje-delskega postranskega obrta.

Za obstoj takega postranskega obrta je že po navedenem členu potrebno, da se predelujejo v obratu lastni pridelki dotič-nega poljedelca. Zato se mora poljedelec v bistvu omejevati le na zakol in prodajo me-sa lastne t. j. doma vzrejene živine.

Ti posli pa se smejo izvrševati le kot postranski posli poleg poljedelstva, torej le v obsegu, ki je v primernem razmerju z obsegom dotične kmetije in na način, da je ohranjena notranja in bistvena zveza s kmečkim gospodarstvom. Število zakolov torej mora biti v skladu z obsegom dotič-nega kmečkega gospodarstva in ne sme biti tolikšno, da bi zakoli in prodaja mesa vzrasli v samostojen pridobiten posel. Na-daljnji znak klanja in prodaje mesa v me-jah poljedelskega postranskega obrta je ta, da se vrši na način, ki je običajen v polje-delstvu (brez posebnih obratnih naprav itd.) ter da izvršuje poljedelec zadevne posle sam ali pa po svojih poljedelskih delavcih in drugih svojih pomožnih osebah, da se torej pri klanju in razastranju ne poslu-žuje posebnih v tem izverjenih oseb.

Da se preprečijo neutemeljene kazen-ske obsodbe, pa tudi zlorabe teh ugodnosti, ki gredo poljedelcem pa teh izvajanjih, odre-jam, da se v vsakem kazenskem primeru natančno ugotove vse činjenice, ki so mero-dajne za rasodbo.

Slednjič opozarjam na predpise § 13. zak. z dne 6. avgusta 1909, drž. zak. št. 177 ter členov 5 do 8 pravilnika za ogledovanje klavnih živali in mesa z dne 8. sept. 1925,

Naša statistika sladkorja.

Ker spada sladkor med naša najvažnejša hranila, je potrebno, da navedemo o njem kakor tudi o sladkornih tvornicah nekaj podatkov. V naši državi imamo 8 sladkornih tovarn, od teh dve državni (Belje in Čukarica), ostalih šest so pa delniške družbe: Veliki Bečkerek, Crvenka, Čuprija, Osijek, Bačka in Usor. Večina delnic, to je kapitala, je v čeških rokah. Vse tovarne, tudi državne, so v kartelu, zato imamo tudi tako drag sladkor. Visoka zaščitna carina in visoke cene so povzročile, da se je pridelovanje sladkorne pese in izdelovanje sladkorja po vojni pri nas znatno in hitro dvignilo. Tako nam o produkciji sladkorja govore naslednje številke, ki kažejo, koliko sladkorja se je izdelalo v posameznih letih:

1920—21	kampanja	20.170 ton
1921—22	"	23.810 "
1922—23	"	33.756 "
1923—24	"	40.623 "
1924—25	"	122.807 "
1925—26	"	56.980 "
1926—27	"	70.178 "
1927—28	"	85.000 "

(Doba, v kateri se prideluje sladkorna pesa enega leta, navadno o dseptembra do januarja, se imenuje kampanja. 1 tona je 1000 kg ali 10 meterskih stotov.)

Dobički sladkornih tvornic so ogromni, ker plačujejo peso kmetom po sramotno nizkih cenah, sladkor pa prodajajo naravnost oderuško.

Če je sklenila samo ena tovarna Veliki Bečkerek bilanco za 1927 z dobičkom od 19.4 milijona pri valoriziranem kapitalu od 42 milijonov, pomenja to, da donša vloženi kapital skoraj 48 odstotkov obresti. Tako izkoriščajo inozemske banke naše kmete in konzumente.

Ni čuda, da so se kmetje v Bački združili in ustanovili v Starem Svcu lastno združno sladkorno tovarno. Toda komaj je začela obratovati, je že pogorela. Vzlic tem unadaljujejo kmetje akcijo za osamosvojitve od tujih tovarn.

Pa tudi obe državni podjetji izkazu-

Najboljše, najprijetnejše, najzanesljivejše

sredstvo za čiščenje ZELODCA in ČREV za OTROKE in ODRASLE je:

PRAŠEK

MAGNA
PURGA

Ako redno jemljete po vsakem obedu na žlici nož v pol čaše vode prašek MAGNA. Vam pospešuje prebavo in preprečuje trdovratno ZAPRTJE.

ODSTRANJUJE

preobilno kislino v želodcu, neprijeten duh iz ust, pehanje, vzdigovanje, gorečico.

ZDRAVI

katar ZELODCA, katar ČREV, bolezn JETER, krčev v želodcu, hemoroide, tvore v želodcu.

Dobite ga v vseh lekarnah: 1 zavoje s točnim navodilom 4 Din ali naročite na nastov: LABORATORIJ "ALGA", SUŠAK in priložite pismo 10 Din v znak za 2 zavoje



sta milijonske dobičke: Belje 20 milijonov in Čukarica 6.7 milijona. Tako izmozgava sladkorni kartel na eni strani kmete, na drugi strani konzumente. In namesto da bi država ščitila ene kot druge, jih pomaga skupno z inozemskimi kapitalisti odirati. Taka je danes resnica o sladkorju in njegovi produkciji v naši državi.

Denar.

g Vrednost denarja 15. t. m. Na ljubljanski borzi je bil zadnje tedne devizni promet precej živahen. Skupno je znašal tedensko po 18.8 mil. Din napram 19, 18, 17.1 in 15.9 mil. Din v prejšnjih štirih letih. Stanje deviz, inozemskega denarja, je bilo nespremenjeno ob naši stalni valuti, ki notira v Curihi 9.13 centimov za Din. Inozemski denar se je pri nas plačeval po teh-le cenah: 1 angleški funt 277.34 Din, 1 ameriški dolar 56.81 Din, 1 nizozemski goldinar 22.93 Din, 1 zlata nemška marka 13.60 Din, 1 švicarski frank 10.57 Din, 1 madžarski penga 9.93 Din, 1 avstrijski šilling 8 Din, 1 italijanska lira 3 Din, 1 francoski frank 2.24 Din, 1 češka krona 1.69 dinarjev.

Živina.

g Živinski sejem v Ljubljani. Zadnji sejem je bil kot prvi sejem v mesecu in najvažnejši spomladni sejem močno obiskan in tudi kupčija je bila živahna. Pri- gnanih je bilo 265 konj, 69 volov, 31 krav, 6 telet in 711 prašičkov za rejo. Od teh je bilo prodanih 34 konj, 32 volov, 19 krav, 5 telet in 628 prašičkov. Iz tega se vidi, da je bila kupčija s prašički tako živahna kakor redkokdaj. Cene so se splošno dvignile, in sicer za vole celo za 1.50 Din za kg od zadnjega sejma sem. Plačevali so se: voli prvovrstni po 11 in 10.50 Din, II. 9.50 Din, III. 8.50 Din, krave debele 5—6 Din, klobasarice 3—4 Din, teleta 12—13 Din. — Povdariti treba tu, da se dobra, debela, opitana živina vedno dobro proda in doseže v primeri s slabo izredno visoko ceno. Zaradi tega bi morali naši živinorejci gojiti svojo živino čim boljše. Ne število glav v hlevu, ampak kakovost pokaže, kakšen je živinorejec.

Cene.

g Ljubljanska blagovna borza. De- želni pridelki so se trgovali večino- ma za blago v vagonih dobavah, po- stavljeno na kolodvor v Ljubljano. Cene veljajo za 100 kg v vrečah. Tako stane: pšenica 78—79 kg težka, baška 410 do 412.50, slavonska 397.50—400 Din; koruza baška času primerno suha 350—352.50 D, činkvanti zdrav rešetan 350—355 Din; oves baški zdrav rešetan 305—315 Din; ajda domača zdrava rešetana 295 Din; moka 0g franko Ljubljana 555—565 Din. Les se je prodajal ob vagonih doba- vah ob vagonih dobavah za kubičen meter postavljen na obmejno postajo in se je plačeval tako-le: Tramiči po noti kupca na nakladalni postaji po 250 Din; bukovi neobrobjeni plohi monte od 50 do

80 na meji po 830 Din; hrastove podnice, ostrorobe, paralelne, očeljene, 1230 Din; deske, smreka-jelka monte 490 Din; an- tene smreka-jelka 10—18 m dolge 300 D; letvice smreka-jelka, naklad. postaja, 540 do 600 Din.

g Tržišče žita. Za svetovno ceno žita je merodajna žitna borza v Čikagu. Tako je bila 2. t. m. na tej borzi najvišja cena za majski termin 161.25. Višja je bila samo leta 1898., ko je bila v Evropi izredno do- bro letina. Iz tega se vidi, da so sedanje visoke cene izmed najvišjih, kar so jih do- živel Amerikanci. Vzrok temu dvigu so bile vesti o slabem prezimovanju posev- kov. Toda že 3. in 4. so začele cene po- puščati. — Zaradi ameriškega dviga so tudi pri nas cene izredno visoke, kakor jih nismo že dolgo imeli. Če pomislimo, da stane pšenica v Ljubljani 410—412.50 Din, je to za naše razmere nekaj nezaslišanega. Četudi so izgledi za letino zelo ugodni, vendar to le inalo vpliva na cene, ker je večinoma blaga v drugi roki — prekupe- valcev. — Kako ogromen je promet na žitni borzi v Čikagu, nam pove samo to poročilo, da je bilo na en dan prometa za 8—10 milijonov ton žita, torej petkratni naš pridelek.

g Tržišče lesa. V lesni kupčiji ni ve- liko sprememb. Zanimanje za brzojavne drogovje je veliko iz Nemčije, Belgije, Francije in Italije. Izvoz teh donša več nego tramov. Drogovi se kupujejo po 300 do 315 Din, trami pa dosežejo komaj 280 Din. Potrebno bi bilo le znižanje železni- skih tarif za te vrste blaga. Nadalje bo treba v najkrajšem času misliti na to, ka- ko razbremeniti našo izvozno luko Sušak, skozi katero gre letno nad 40.000 vago- nov lesa, medtem ko ga je šlo čez Reko pred vojno komaj 30.000 vagonov. Da to vprašanje prouči, se je minule dni sestala konferenca strokovnjakov.

g Tržišče jajc. Izvoz jajc iz naše dr- žave je primeroma majhen, ker so naša jajca napram poljskemu in ruskemu blagu predraga. Kupujejo se navadno le za hla- dilnice, medtem ko služi za sedanji kon- zum cenejše rusko in poljsko blago. Tudi Italija krije sedaj svojo potrebo s franco- skim in belgijskim blagom, ki je težje in razmeroma cenejše od našega. Na naših trgih se prodajajo jajca na drobno po 75 para do 1 Din komad. Torej tudi tukaj občutimo našo lansko slabo žitno letino. V Nemčiji se plačuje jugoslovansko blago po 8.5—9 pšenigov fco meja neocarinjeno (Din 1.16—1.22).

g Hmeljsko tržišče. Na zateškem hmeljskem tržišču se je prodajal v zad- njem tednu savinjski hmelj po 500—800 Kč (16.85—26.95 Din za kg), baški pa ko 350 do 370 Kč (11.76—14.56 Din za kg). Za- loge hmelja v zateškem okolišu se tre- notno cenijo le na 3500 stotov po 50 kg. — V Južni Nemčiji računajo že z zmanj- šanjem površine hmeljišč, ker uvidevajo, da s prevelikimi množinami tega blaga ne bodo dosegli primernih cen.

g Prašičji sejem v Celju. Zadnji pra- šičji sejem v Celju je bil dobro obiskan tako od prodajalcev kakor od kupecv. Pri- gnanih je bilo 185 komadov različne sta- rost. Prodanih je bilo okrog polovico. Ce-

ne so bile stalne in so znašale: 6—7 tednov stari pujski 125—175 Din komad; 8—10 tednov stari 200—250 Din; 3 mesece stari 300—350 Din; 4—5 mesecev stari 400—500 Din; 5—6 mesecev stari 500—600 Din; 6 do 7 mesecev stari 600—700 Din; 8—10 mesecev stari 800—1000 Din; 12 mesecev po 1200 Din.

g Cene modri galici. Tovarne prodaj- ajo dandanes modro galico že po 26½ fun- ta šterlinga, kar bi bilo 8 Din za kg na debelo. Izgleda pa, da je pri nas blaga še dovolj v zalogi, zato se cena še vedno drži okrog 7.50 Din za kg na debelo.

Razno.

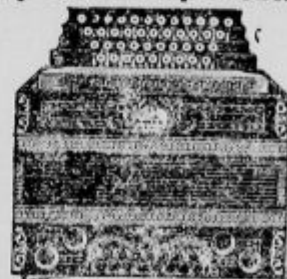
g Znižanje cene tobačnemu izvlečku. Na zahtevo kmetijskega ministrstva je mo- nopolna uprava znižala ceno tobačnemu izvlečku, ki se robi za zatiranje rastlinskih škodljivcev. To znižanje velja do 31. de- cembra t. l. Tobadni izvleček se dobiva po ceni 5 Din za kg v originalnih ploče- vinastih posodah pri tobačni tovarni v Ljubljani. — Ima ga v zalogi pa tudi Kme- tijska družba in njene podružnice. — To sredstvo se rabi za škropljenje sadnega drevja, grmičja, lepotičnih rastlin in dru- god, kjer napadajo listje ali veje razni škodljivci posebne listne uši. Tudi proti nekaterim boleznim na listih se je to sred- stvo kaj dobro obneslo.

g Promet pošne hranilnice z inozem- stvom. Pošna hranilnica je s 1. aprilom uvedla promet z inozemstvom. Imetniki če- kovnih računov morejo preko Pošne hra- nilnice neposredno nakazati denar v ino- zemstvo, in sicer do vsote 3000 Din brez vsakih formalnosti.

g Tobadni izvleček — najbolje sredstvo proti listnim ušem. Listne uši povzročajo precejšno škodo na zelenjavi kakor tudi na

d Slabokrvnim se nudi sedaj naravna prilika za naglo ozdravljenje, ker so to najboljši meseci za okrepitev krvi z »Energinom«, železnatim kina-vinom. Za ozdravljenje in ojačenje krvi pri odraslih in otrocih zadoščajo 3 velike steklenice. Dobiva se v vseh lekarnah. Ena velika steklenica s točnim navodilom 40 Din, tri steklen. »Energina« železnatega kina-vina po pošti za 128 Din razpošilja Laboratorij »ALGA«, Sušak.

Opozorilo in posebno obvestilo



da so danes naj-
boljše izdelane
harmonike

prve jugosl.
izdelovalnice
Fr. Kucler

Ne kupujte po-
prej drugih har-
monik, dokler
niste videli naše
na nov modeliz-
delane, na kate-
re se da veliko
lažje in mnogo
boljše igrati, kot
na vsako drugo.

Oglejte si jih na razstavi na Velesojmu, ki bo od 2.—11.
junija, in prepričali se bote da so res najboljše harmonike

od prve jugoslov. izdelovalnice harmonik

Franc Kucler, post. Drenovgrič, p. Vrhnika.

Ne kupujte harmonik od tveč iz inozemstva; kupujte
pravo domače delo!

Ženske obleke in rute

v največji izbiri samo dobre kakovosti.
Cene nizke.

R. MIKLAUC - PRI ŠKOFU - LJUBLJANA

sadnem drevju in grmičju, zato moramo začeti z njih zatiranjem takoj, ko se pojavijo, in to delo ponavljati do jeseni. Najboljše sredstvo proti njim je tobačni izvleček, ki jih mori, če jih ž njim poskropimo. Tobačni izvleček razredčimo in rabilimo za škropljenje zelenih rastlin 1 do 1¼ odstotno raztopino. Še boljše učinkuje, če primešamo temu škropivu na 100 litrov 1 kg mazavega mila, ker se tako tekočina lažje prime listov in uši. Škropimo z navadno vrtno škropilnico ali trsno. S takim ravnanjem bomo uničili mnogo uši in obvarovali naše rastline pred temi škodljivci.

g Letošnji ljubljanski velesej. Kakor je bilo že ponovno sporočeno, se vrši letošnji ljubljanski velesej od 2. do 11. junija. Ti sejmi so se že tako vdomačili, da so dobro znani po celi državi, pa tudi že izven nje. Opozarjamo samo na izredno propagando, ki jo za prirodne krasote v Sloveniji vrši ta prireditelj. Saj ni skoro obiskovalca iz ostalih pokrajin naše države, ki ne bi po obisku velesejma poletel še na našo divno Gorenjsko ali zeleno

Štajersko ali si ogledal bogato Dolenjsko. Zato mislimo, da je lahko cela Slovenija hvaležna upravi velesejma, ki pospešuje s tem tujski promet. Letošnji velesej bo bogato založen in so vedno vsi prostori oddani. Za kmetijske posestnike bo posebno zanimiv oddelek kmetijskih strojev, v katerem bo razstavljenih mnogo potrebnih praktičnih priprav za kmetijstvo. Razen tega bo pa tu zbrano tudi vse ono, kar je potrebno, da človek spozna. Tako pomenja velesej tudi praktično šolo za ljudstvo, ki se ob tej priliki pouči o marsikaterih predmetih, ki bi jih drugače težko dobilo na vpogled. Razen tega se more tu vsakdo nabaviti ono, kar se mu zdi najpraktičnejše. Tudi naše podeželsko ljudstvo pričakuje željno to prireditev, da si ogleda letošnje novosti, obenem pa uredi še marsikatero drugo zadevo v Ljubljani, ker ima ob tej priliki znižano voznino po železnici.

g Anglija in zvišanje carine na hmelj. Angleški hmeljarji so na zadnjem obnem zboru sklenili, da pozovejo vlado, naj zviša carino na hmelj. Kolikor poznamo carinsko politiko Anglije, ni izključeno, da bo carinski odbor pristal na ta predlog hmeljarjev.

V vsako hišo Domoljuba!

Ako želite kupiti po zelo nizkih cenah belo plavo kolenino, delene za letne obleke in razno drugo blago — robce, nogavice, kravate pletene in svile, kakor tudi vse potrebščine za šivilje se obrnite

v novo trgovino na Rimski cesti

v hiši, kjer je gostilna »Pod staro lipa«

pri

J. Suhadolčevi v Ljubljani.

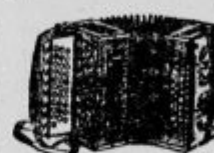
ŽIMA

najboljša in najcenejša pri

M. Masterl

tovarna žime

Stražišče pri Kranju.



Violine od 95.— Din.
gramofoni od 345.—
Din. ročne harmonike
od 25.— Din. mandoline
od 135.— Din. gitare
od 197.— Din. lesena in pločevinasta
pihala, tamburice itd.
v prvovrstni kvaliteti,
po izredno nizkih
cenah, direktno s tovarniškega skladišča.



8 dni na ogled. Instrument, ki Vam ne bi ugal, vrnemo nazaj. Veliki ilustrovani cenik zastoj. Zahtevajte ga od tvrdke: Skladišče

MEINEL & HEROLD tovarna glasbil, gramofonov in harmonik
Maribor štev. 107. A.

Kako dvigniti naše kmetijstvo.

(Gospodarska slika. Napisal Fr. Erjavec. Dalje.)

Posebno skrb in pozornost bo treba posvetiti tudi našemu sadjarstvu, ki je sedaj po mnogih krajih izredno zanemarjeno in deloma tudi napačno usmrjeno. Koliko za sadjerejo najugodnejših prostorov leži pri nas še docela neizrabljenih, kako malo kmetov obrača kako pažnjo saditvi res dobrih vrst, za smotreno gojitev drevja se ne briga skoro nihče, zato je tudi razumljivo, da ne donášo onih dohodkov, ki bi jih lahko. Ker je pretežni del našega sadja manjvreden, ga stisnejo v sadjevca ali pokuhajo v žganje, kar seveda ne vrže mnogo. Treba bo zato v tem pogledu prav temeljitih izprememb. Predvsem bo treba zasaditi z izbranimi vrstami vse za sadjerejo primerne prostore, ki so doslej še premalo izrabljeni, mladino bo treba temeljito poučiti o umnem gojenju dreves ter spravljanju in uporabljanju sadja. Naše namizno sadje (sveže in konzervirano) že sedaj v severno-zapadni Evropi visoko cenijo, zato bi vsekakor kazalo, da se posvetimo predvsem gojitvi tega, kar bi nam ostalo, bo pa treba smotreno uporabiti kot zdravo domačo hrano, dočim bi morali stiskanje sadja v sadjevca in prekuhanje v žganje čim bolj omejiti.

Na opisani način bi donášalo slovensko poljedelstvo vse drugačne dohodke nego jih donáša dandanes, toda pri pretežni večini slovenskega kmetijstva ključ do boljše bodočnosti ni v poljedelstvu, temveč v živinoreji, ker imamo za to pri nas mnogo več naravnih pogojev, nego za prvo, razen tega pa omogoča tudi boljše izrabo poslov, ker jih ta zaposluje vse leto. Izvzeti moramo iz živinoreje le konjerejo, ker je na eni strani konkurenca iz južno-vzhodnih pokrajin naše države prehuda, na drugi strani je pa konj zaradi velikih vzdrževalnih stroškov, naših premajhnih posestev in prehrinovitih tal po večini slovenskih krajev luksuz, ki se izplača le tam, kjer ima razen običajnih kmetijskih del tudi dovolj druge vožnje, kajti le za domače potrebe bo večini slovenskih kmetov mnogo bolj kazalo uporabljati kot vprego vole in krave.

Središče slovenske živinoreje je in bo govedoreja, za katero ima Slovenija vse pogoje, a je tako nujno potrebna še mnogih izboljšanj, če hočemo, da nam bo donášala res one izkupičke, ki bi nam jih lahko, kajti pri nas bi lahko dvignili število živine vsaj za polovico še in dobili tudi od vsake glave vsaj za tretjino več dohodkov. Predvsem bo treba posvetiti veliko

pozornost plemenski odbiri domače živine, da si izredimo dovolj dobrih domačih mlečnih krav, saj smo poudarili že spredaj, da nam dajejo naše današnje krave skoro polovico manj mleka, nego po nekaterih drugih naprednih državah. Pred vojno smo v svrhu izboljšanja naših pasem uvažali bike iz nekaterih alpskih dežel, kar je imelo jako ugoden uspeh in tudi v bodoče se v svrhu osvežitve krvi temu ne bomo mogli popolnoma izogniti, toda prva naša skrb mora biti, da si s smotreno in skrbno odbiro sami izboljšamo svojo živino. To bo pa seveda nemogoče, če ne bomo imeli vsaj za vsakih 100 krav po enega prvovrstnega bika.

Govedo gojimo zaradi mesa in zaradi mleka. Vzreja živine za meso je preživela po vojni zaradi odcepitve naših najboljših predvojnih trgov (Trst, Dunaj i. dr.) iz nekoč skupne države, zaradi visokih carinskih ter prevoznih stroškov in zaradi velikih valutnih neprilik hude krize, zato je tudi jako padel pomen vzreje volov. Skrb državne gospodarske politike bo, da se to zopet izboljša, o čemer bomo pa govorili še pozneje, a mi sami moramo usmeriti našo govedorejo predvsem na vzrejo plemenske živine, s katero bi lahko zalagali ostale pokrajine naše države in na mlekarstvo, ki se bo pa tudi moralo glede na predvojno precej predrugačiti. Pred vojno in prva leta po vojni smo zalagali z našim svežim mlekom razen domačih mest še Trst, Reko, Pulj, Gradec in deloma celo Dunaj. Zadnja leta je pa iz razlogov, ki smo jih navedli že pri mesu, tudi to izostalo. Ker bo treba še precej truda in časa, da bomo mogli zopet misliti na znatnejši izvoz svežega mleka, bo treba posvetiti največjo pozornost maslarstvu in sirarstvu, če hočemo svoje mleko dobro vnovčiti. Oboje je pri nas razmeroma še slabo razvito. Nekaj našega masla gre že v Zagreb in v Dalmacijo, toda inozemstvo ga še ne mara, ker je predrago, preslabo in ker ga pridelujemo le v manjših množinah. Treba bo zato ustanoviti veliko centralno mlekarstvo, ki bi prejemale iz malih podeželskih mlekarov zaradi manjših prevoznih stroškov že pasterizirano smetano v najboljšem stanju, a centralna mlekarstva bi morala izdelovati vagonске množine enotnega prvovrstnega čajnega masla, kakršno želi inozemstvo. Organizacija take centralne mlekarne bi ne bila pretežka, če pomislimo, da imamo pri nas zaradi dobrih planinskih pašnikov tudi precej dobrega mleka in nam razmeroma dobra železniška mreža omogoča nagel prevoz, prvovrstne strokovnjake za tak posel bi bilo pa seveda treba še vzgojiti.